

Δήμος Βισαλτίας

ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ

Δήμος Βισαλτίας

- Έδρα του Δήμου: **Δημητρίτσι**
- Απόσταση: **33 χλμ.** από την πόλη των Σερρών
- Πληθυσμός Δήμου: **8.559 κάτοικοι** (απογραφή 2001)
- Στοιχεία Δήμου:
  - Δημητρίτσι
  - Τ.Κ. 622 00 Νηγρίτα Σερρών
  - τηλ.: 23223 53800
  - 23220 61001
  - Fax: 23220 61212
  - e-mail: dimov@otenet.gr
  - Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολίτη: τηλ. 23220 20604

Δημοτικά Διαμερίσματα:

- **Αγ. Παρασκευής**
- **Αμπέλων**
- **Βέργης**
- **Λυγαριάς**
- **Νικόκλειας**
- **Σπασσιάς**
- **Τριανταφυλλιάς**

Ιστορικά στοιχεία

Η Βισαλία πήρε το όνομά της από τον μυθικό γενάρχη Βισάλτη, γιο του Ήλιου και της Γης. Η αρχαία Βισαλία ξεκινούσε από τα παράλια του Στρυμονικού Κόλπου κι έφτανε ως το σημερινό Σιδηρόκαστρο. Οι πρώτοι κάτοικοι της περιοχής ήταν οι Ηδωνοί, ενώ γύρω στα 1200 π.Χ. εγκαταστάθηκαν οι Βισάλτες. Οι πιο γνωστές πόλεις των Βισαλιτών ήταν: η Άργιλος, η Όσσα, το Κερδύλλιον, η Τράγλιος, η Ευπορία, η Ορέσκεια, η Βέργη, ενώ πρωτεύουσα ήταν η ομώνυμη πόλη. Οι Βισάλτες γρήγορα απέτυχαν σπουδαίο πολιτισμό. Σε αυτό συνέτεινε το γεγονός ότι διέθεταν πρόσβαση στη θάλασσα και επικοινωνία με τον πολιτισμό των νησιών του βορείου Αιγαίου. Η Βισαλία διατήρησε τη δική της

Φωτογραφία: Αρχείο Γ.Α.Κ.

ταυτότητα με τα περίφημα νομοματοκοπέια της. Αν και μικρή σε έκταση, ήταν πλούσια, όπως φαίνεται από τις πόλεις που άκμασαν και από το αποικιστικό ενδιαφέρον των Αθηναίων για την περιοχή αυτή. Κατά τη διάρκεια των Περσικών πολέμων, όταν από τη Μακεδονία πέρασε ο πολυάριθμος στρατός του Ξέρξη και υπέταξε όλες τις φυλές, οι Βισάλτες αντέδρασαν. Αποσύρθηκαν μαζί με το βασιλιά τους Θρήκια στην οροσειρά της Ροδόπης και από εκεί παρενοχλούσαν το στρατό του Ξέρξη. Οι Αθηναίοι από νωρίς έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για την περιοχή. Το 457 π.Χ. ο ίδιος ο Περικλής είχε συνοδεύσει 1.000 Αθηναίους αποίκους που εγκαταστάθηκαν στη Βέργη και στη Βρέα. Η αυτονομία των πόλεων της Βισαλτίας καταργήθηκε μετά το τέλος των Περσικών πολέμων. Ο Αλέξανδρος Α΄ υπέταξε τη Βισαλία και την προσάρτησε στο Μακεδονικό κράτος. Η εκμετάλλευση των χρυσορυχείων του Παγγαίου εξασφάλισε ένα μεγάλο μέρος από τους αναγκαίους πόρους για την εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου στις χώρες της Ανατολής. Στη βυζαντινή εποχή η Βισαλία υπέστη επιδρομές διαφόρων φυλών, κυρίως των Σλάβων. Αξιομνημόνευτη είναι η μάχη που δόθηκε στην περιοχή της Βισαλτίας, στο χωριό Δημητρίτσι, στις 7 Νοεμβρίου 1185 μεταξύ του στρατού των Νορμανδών και του βυζαντινού στρατού, με επικεφαλής τον Αλέξανδρο Βρανά. Στη μάχη αυτή ηττήθηκαν οι Νορμανδοί και αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν.

Ο Δήμος Βισαλτίας σήμερα

Ο Δήμος Βισαλτίας βρίσκεται στο ΝΔ τμήμα του Νομού Σερρών, δυτικά του ποταμού Στρυμόνα. Η πλειοψηφία των κατοίκων είναι ντόπιοι. Υπάρχει όμως κι ένα ποσοστό 10% προσφύγων της Μικράς Ασίας και του Κουβουκλί-ου της Προύσας που εγκαταστάθηκαν στο Δημητρίτσι. Αρκετοί είναι οι Θρακίτες που διαμένουν στη Σησαμιά και τους Αμπέλους, ενώ σε ποσοστό 90% ο πληθυσμός της Λυγαριάς είναι πρόσφυγες από την Ανατολική Θράκη. Λίγοι είναι και οι Σαρακατσάνοι που διαμένουν στα χωριά Σησαμιά και Άμπελιοι. Στην Τριανταφυλλιά οι κάτοικοι είναι πρόσφυγες από τον Πόντο και τον Καύκασο, οι οποίοι μετά την Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 εγκαταστάθηκαν στην περιοχή κτιζόντας τρεις συνοικισμούς, οι οποίοι αργότερα ενώθηκαν και αποτέλεσαν το σημερινό χωριό.

Ιστορικοί τόποι

Το Δημητρίτσι είναι πιθανό να πήρε την ονομασία του "ως χώρος του Δημητρίτση", σε ανάμνηση κάποιας μάχης όπου έπεσε ένας στρατηγός με το όνομα αυτό. Η μάχη πιθανολογείται ότι έγινε την περίοδο της βασιλείας του αυτοκράτορα του Βυζαντίου Νικηφόρου Α΄ (802-811 μ.Χ.). Η ονομασία Δημητρίτσι αναφέρεται για πρώτη φορά σε σχέση με τη μάχη που έγινε το 1185 μ.Χ. στην περιοχή αυτή. Άλλοι σημαντικοί ιστορικοί χώροι του Δήμου είναι: ο αρχαιολογικός χώρος της Βέργης, το κάστρο Ισάρι της Νικόκλειας, ο προϊστορικός οικισμός (πρώιμη Εποχή Χαλκού) στη θέση Τούμπας των Αμπέλων, τα αρχαία νεκροταφεία στη θέση "Ματαίρι Τούμπια" και στη θέση "Σταυρός" της Νικόκλειας.

Αξιοθέατα

Ανάμεσα στα Δημοτικά Διαμερίσματα της Βέργης και του Δημητρίτσιού βρίσκεται μια κατάφυτη περιοχή με πλατάνια, καλά "κρυμμένη" από τα γύρω βουνά και τους λόφους. Είναι το σημείο απ' όπου πηγάζει ο ποταμός Κοπιτσιανός. Εκεί, δίπλα στο ποτάμι, πάνω στο βράχο, είναι χτισμένο το ξακλήσι του Αγίου Νικολάου, περιτριγυρισμένο από πλούσια βλάστηση.

Ιερά Μονή Αγ. Σπυρίδωνα

Βρίσκεται στην Τριανταφυλλιά και είναι χτισμένη στο βουνό. Μονάζουν λίγες γερόντισσες και αποτελεί χώρο προσευχής και ηρεμίας.

Φωτογραφίες: Αρχείο Γ.Α.Κ.

ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ

Ιστορικοί Ιεροί ναοί

Εκχωρίζεται ο ναός του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης Λυγαριάς (1865-7). Αποτελεί την κοιμητριακή εκκλησία του χωριού. Πρόκειται για τρίκλιτη θολωτή βασιλική με τρούλο, μοναδικό παράδειγμα του τύπου που απαντάται στην επαρχία Βισαλτίας. Έχει τρεις εισόδους, τα παράθυρα τονίζονται με έξοχα πλαίσια που καταλήγουν πάνω σε τριγωνικό αέτωμα. Η εκκλησία είναι εξωτερικά επιχρισμένη. Πιθανότατα είναι λθόκτιστη με λαξευμένους λίθους. Ο ναός δεν σώζει κτητορική επιγραφή. Ο δεσποτικός εικόνες του τέμπλου χρονολογούνται στα 1867.

Πολιτιστική Υποδομή

Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Βισαλτίας (Δ.Ε.Α.Δ.Β.)

Διαχειρίζεται, κατευθύνει και ασκεί την πολιτιστική πολιτική του Δήμου. τηλ. 23220 61158

Πολιτιστικοί Σύλλογοι

Εκπολιτιστικός Όμιλος Δημητρίτσιου	Δημητρίτσι
Πολιτιστικός Σύλλογος Ποντίων Τριανταφυλλιάς	Τριανταφυλλιά
Σύλλογος Γυναικών Αγ. Παρασκευής	Αγία Παρασκευή
Πολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Βέργης	Βέργη
Σύλλογος Γυναικών Δημητρίτσιου	Δημητρίτσι
Σύλλογος Γυναικών Λυγαριάς	Λυγαριά
Σύλλογος Γυναικών Σησαμιάς "Η Ομόνοια"	Σησαμιά

Κορυφαία πολιτιστική εκδήλωση

"Δημητρίτσια"

Κάθε χρόνο, το πρώτο δεκαήμερο του Ιουλίου, ο Δήμος Βισαλτίας σε συνεργασία με τον Εκπολιτιστικό Όμιλο Δημητρίτσιου διοργανώνει τριήμερες γιορτές με την επωνυμία "Δημητρίτσια". Γίνονται στην κεντρική πλατεία του Δημητρίτσιου και περιλαμβάνουν μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις, μουσικές βραδιές, ομιλίες και διάφορες εκθέσεις.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις στα Δημοτικά Διαμερίσματα

- **Δημητρίτσι**
  - 26 Οκτωβρίου (αγίου Δημητρίου), πανηγύρι.
- **Αγία Παρασκευή**
  - 26 Ιουλίου (Οσιομάρτυρος Παρασκευής), μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις στην πλατεία του χωριού.
- **Άμπελιο**
  - Τομ Σελτεμπίριο διοργανώνονται μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις, με σημείο αναφοράς το κύριο προϊόν το οποίο παράγεται στην περιοχή, τα σταφύλια. Πρόκειται για την παραγωγή ή εξαιρετικό σε απόψη και εξαιρετική κοπική λιαμπίνα, που δίνουν ένα εξαιρετικό γεύση και σε άρωμα κρασί.
  - 15 Αυγούστου (Κοιμήσεως της Θεοτόκου), πανηγύρι.
- **Βέργη**
  - 20 Ιουλίου (προφήτη Ηλία), διοργανώνονται τριήμερες (19,20,21 Ιουλίου) πολιτιστικές εκδηλώσεις από τον τοπικό σύλλογο στην πλατεία του χωριού.
- **Λυγαριά**
  - 21 Μαΐου (αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης), γίνονται εορταστικές εκδηλώσεις.
  - Μέσα Ιουλίου πραγματοποιείται η "γιορτή καλαμποκού". Πρόκειται για ένα λαϊκό γλέντι με σημείο αναφοράς το κύριο προϊόν παραγωγής της περιοχής, το καλαμπόκι, το οποίο διατίθεται άφρονο στους παρευρισκόμενους.
- **Νικόκλεια**
  - 26 Οκτωβρίου (αγίου Δημητρίου), εορταστικές εκδηλώσεις.
  - 15 Αυγούστου, στο χώρο της παλαιάστρας διοργανώνονται αγώνες παραδοσιακής πάλης.
- **Σησαμιά**
  - 29 Ιουνίου (αγίων Πέτρου και Παύλου), μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις τις οποίες διοργανώνει ο Σύλλογος Σησαμιατών Θεσσαλονίκης στην πλατεία του χωριού.
  - 29 Αυγούστου (Τιμίου Προδρόμου), εορταστικές εκδηλώσεις.
- **Τριανταφυλλιά**
  - 8 Σεπτεμβρίου (Γενέθλιον Υπεραγίας Θεοτόκου), διοργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις από τον Σύλλογο Ποντίων του χωριού στο χώρο του γηπέδου.

ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ

Έθιμα-Παραδόσεις

Λαζαρίνες

Το έθιμο κρατά από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας και γινόταν μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1950, την ημέρα της Ανάστασης του Λαζάρου, κυρίως στο Δημητρίτσι και στη Νικόκλεια. Πρόκειται για ένα δράμα με τραγούδι και χορό. Τραγουδούσαν και χόρευαν κορίτσια από 6 μέχρι 14 χρονών, την ημέρα της ανάστασης του Λαζάρου, γι' αυτό και ονομαζόταν Λαζαρίνες. Για να συμμετέχουν έπρεπε να γνωρίζουν πολλών ειδών τραγούδια: των πλουσίων, των φτωχών, του νέου που ήταν να παντρευτεί, της νέας που ήταν να γίνει νύφη, των νεώνυμφων, τραγούδια του πόνου και της χαράς. Ο χορός γινόταν μόνον από δυο κορίτσια, που στο κάθε τους χέρι κρατούσαν από ένα μαντίλι, με τα οποία συνόδευε ένα ακόμη του κρατούσα το καλθάσι για ένα τασοκάκι. Στο συνέχεια ηβδ σταυρωτά πάνω από τη φωτιά. Το έθιμο πήρε το όνομα του από τον "κλήδονα", ένα αναρχώμενο φυτό, το οποίο τα κορίτσια έχουν δεμένο στη μέση και που σύμφωνα με την παράδοση τις βοηθά να είναι υγιείς και να αντέξουν τις βαριές σωματικές εργασίες.

Κλήδονας

Είναι ένα έθιμο το οποίο αναβιώνει μέχρι σήμερα και γίνεται στις 23 Ιουνίου, παραμονή του Αη-Γιάννη. Αγοράει και κορίτσια μαζεύουν άφρατα, τα τοποθετούν στα σταυροβόρια και αναβούν φωτιές. Στη μέση της φωτιάς υπάρχει ένα τασοκάκι. Κάθε κοπέλα ρίχνει ένα δικό της αντικείμενο λέγοντας κι ένα τραγούδι. Το τασοκάκι παραμένει κλειστό μέχρι το επόμενο βράδυ, οπότε κάθε κοπέλα, λέγοντας και πάλι ένα τραγούδι, παίρνει το τασοκάκι της αντικείμενο. Στη συνέχεια ηβδ σταυρωτά πάνω από τη φωτιά. Το έθιμο πήρε το όνομα του από τον "κλήδονα", ένα αναρχώμενο φυτό, το οποίο τα κορίτσια έχουν δεμένο στη μέση και που σύμφωνα με την παράδοση τις βοηθά να είναι υγιείς και να αντέξουν τις βαριές σωματικές εργασίες.

"Ντουντουλές"

Την άνοιξη και το θέρος, σε περιόδους ανομβρίας, στη Νικόκλεια ένας άνδρας έδενε γύρω από τη μέση του άφθονα κλαδιά λυγαριάς και άλλα φυλάκια και χόρευε στους δρόμους και στα σπίτια του χωριού, λέγοντας ένα συγκεκριμένο τραγούδι. Ονομαζόταν "Ντουντουλές". Οι νοικοκυρές τον πλησίαζαν και έρχονταν πάνω του νερό. Αυτός δεχόταν με ευχαρίστηση το καθαρίζοντα επαναλαμβάνοντας το τραγούδι και εισπράττοντας φιλοδωρήματα αποχωρούσε ευχόμενος: "καλή βροχή να δώσει ο θεός, να πλαινώσει ο κάμπος με βροχή". Το έθιμο αυτό γινόταν περισσότερο μέχρι και τη δεκαετία του 1960.